

DE PLATE v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming.

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE.

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3394 en nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. N 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

JAARGANG 20	VERANTWOORDELIJKE UITGEVER	SECRETARIS
Nr. 6 t/m 8	A. VAN ISEGHEM	J.B. DREESEN
MAAND juni t/m augustus 1991	IJzerstraat 1	Rode Kruisstraat 4
	8400 OOSTENDE	8400 OOSTENDE
	PENNINGMEESTER	REKENING
	J.P. FALISE	750-9109554-54 of
	H. Serruyslaan 78/19	000-0788241-19
	8400 OOSTENDE	

IN DIT NUMMER

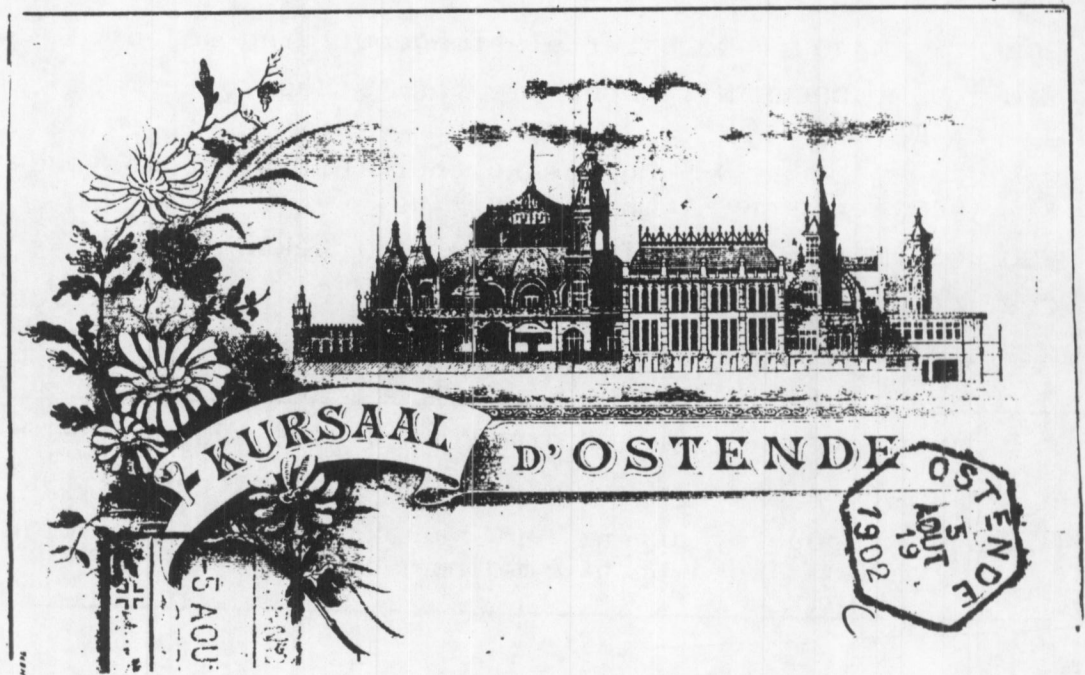
- blz. 202 : W. MAJOR : De brief als imagebuilding-object.
- blz. 216 : J.B. DREESEN : Toponymie van 's Heerwoutermans Ambacht (4).
- blz. 219 : J.B. DREESEN : De buskruitontploffing te Oostende op 19 september 1826. Aanvulling.
- blz. 220 : S. MAES : De affiche en de affichekunst.
- blz. 222 : O. VILAIN : Nieuwe prentkaarten.
- blz. 223 : Schenkingen 1991 - 2e lijst.

TEKST OVERNAME STEEDS TOEGELATEN MITS BRONOPGAVE

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort

De Brief
als
Imagebuilding —
objekt

(Verz. J.GOES)

Brieven houdt men bij om allerhande redenen:

- 1 - om hun historische waarde;
- 2 - om hun kulturele waarde;
- 3 - om de handtekening van beroemdheden onder de brieftekst;
- 4 - om hun typografische geschiedenis , specificiteit en grafische expressie;
- 5 - om hun heemkundige waarde.

Het mag vreemd klinken dat, alhoewel reeds over de meest gekke verzamelobjekten hele bibliotheken werden gepubliceerd, over het briefverzamen zelf tot op heden geen enkel gespecialiseerd werk het licht zag.

In de bibliotheken treft men wel rijen werken aan die handelen over het vroegere handschrift, taalgebruik en/of wijzen waarop men eertijds zijn gevoelens en gedachten uitdrukte.

Bijgehouden briefwisseling onder heersers of politici openbaren vaak de achtergronden waarom zij bepaalde daden stelden .

De correspondentie onder allerhande kunstenaars is vaak van dergelijk hoge kulturele waarde gebleken dat men die soms in zijn totaliteit publiceerde.

Handtekeningjagers betalen vaak hoge bedragen voor brieven waarop de begeerde handtekening prijkt van een of andere beroemdheid.

*de rencontrer à Hallemont
et de croire toujours
à mes sentiments dévoués*

Albert de Belgique

Ostende, le 8 septembre 1706.

Chère Comtesse,

*J'ai été si charmé de
l'accueil qui m'a été fait
à Hallemont que je ne
voudrais pas manquer de
vous le dire encore et de
vous envoyer en même*

De wijze waarop de briefhoofden werden gedrukt geeft ons niet alleen een overzicht van de opeenvolgende typografische stromingen in het drukken, maar toont ons ook de evolutie van de steeds maar grotere mogelijkheden in druktechniek.

Wat mij echter het meest aanlokt in die oude brieven is hun meestal miskende heemkundige waarde. Want naast de esthetische beschouwingen en historische gegevens verschaffen deze 'oldies' aan historici van plaatselijke geschiedenis heel wat familiekundige en economische gegevens.

Voor al in de 'en-têtes' kan men terugvinden:

- a) welke rijks- en stedelijke diensten er bestonden en waar ze waren gevestigd,
- b) welke organisaties en genootschappen het kulturele leven van onze stad behartigden,
- c) welke handelszaken er vroeger in onze stad waren,
- d) welke families de bloei van de stad verzekerden,
- e) waar de winkels en handelszaken waren gelegen,
- f) welke produkten men alhier verhandelde of fabriceerde,
- g) hoeveel bepaalde produkten en diensten kostten en hoe ze evolueerden,
- h) hoeveel men als werknemer verdiende en hoe dit evolueerde,
- i) de evolutie van de briefhoofden als image-buiding objekt van de firma's.

Maar slechts enkelen houden de brief bij om de brief zelf, zoals men postzegels verzamelt, of prentkaarten, of schilderijen.

<p>MARBRES de toutes espèces</p> <p>PIERRES BLEUES d'Ecaussines et de Soignies</p> <p>PIERRES BLANCHES d'Heuville, du Grand Menteau et de La Rochette</p> <p>pour Batiments et Monuments funéraires,</p> <p><i>Spécialité de :</i> Monuments funéraires en tous genres Grilles et Chaines d'entourage Caveaux de famille</p> <p>CHEMINÉES de LUXE et ORDINAIRES</p> <p><i>Blocs de Machines</i></p> <p>Eviers-Bacs, Seuils-Marches Bordures-Pavés, Moëllons, etc.</p> <p><small>Le mesurage des pierres et marbres se fait toujours au grand carré selon l'usage adopté dans les carrières et usines, toutes pierres d'un cube inférieur à 0,010^m3, sont portées en facture pour ce cube minimum.</small></p> <p> HABITATION : 8, Rue de l'Association, Ostende.</p> <p><i>Romain Petit</i></p>	<p>ROMAIN PETIT</p> <p>MARBRIER</p> <p><u>TAILLEUR DE PIERRES BLEUES</u> <u>ET BLANCHES</u></p> <p>243, Chaussée de Nieuport et rue de l'Association, 8 (Près du Cimetière)</p> <p>OSTENDE</p> <hr/> <p>OSTENDE, le 1er juillet 1921.</p> <p><i>Monsieur J. Mullie</i> <i>Ingénieur à Ostende</i></p>
--	--

Voor hun heemkundige waarde

Bij de eerste brieven, meestal handelsbrieven, schreef men nooit naam en adres van de zaak of zaakvoerder in het briefhoofd. Die gegevens kwamen pas onder de handtekening, uitsluitend voor evident praktische redenen.

Net zoals vorsten en overheden hun brieven sloten met een lakzegel waarin hun wapenschild stond afgebeeld, begonnen ook handelaars een lakstempel te gebruiken waarmee zij hun wapenschild of initialen in het stollende lak drukten. We mogen dit een eerste vorm van image-building noemen, want deze lakzegel maakte meteen duidelijk wie die had gestuurd zonder dat de "missive" moest worden openge- maakt.

De doorbraak van de drukkunst had aanvankelijk weinig invloed op het briefschrijven zelf, maar bij het versturen van een "circulaire" maakte men er dankbaar gebruik van. Zoals u kunt zien bij het hieronder afgebeelde rondschrijven kwam naast de naam van de bestemming in de rechter bovenhoek nog slechts de datering voor in het briefhoofd van toen.

*D'Heer J. A. duwolf
acht*

Oostende — December 1791. 98

MYNHEER

DE Sterfgevallen van myne Geassocieerdens en Vrienden JAN BAPT. & MARCUS LIEBAERT, medebrengende veranderingen in myn Huys van Negocie, onder de Firma LIEBAERT, BAES, DERDEYN & COMP. onzen Termyn van Societeit eyndigende met den 31 dezer : van die date, om verscheyde redens en als een natuerelyk en onvermydelyk gevolg, eene Scheyding en Liquidatie neemt plaetsc.

Gerelolveert zynde de Affaires en Negocie te continueeren, hebbe tot dies eene nieuwe Societeit gecontracteert met myne beyde Neeven JAN en LIEVIN BAES, die te facient van hunne Jonkheyd af, by my en elders de Affaires en Negocie gevolgt hebben, en wel naementlyk voor verscheyde jaeren onder de exilientie van myne expireerende derthien-jaerige Societeit en Firma LIEBAERT, BAES, DERDEYN & COMP. en de zelve met eenen bezielde yver en kundigheyd behartigen : deze noodige Gaeven hebben by my verworven hun deze herkenenis te geven, onder volle overtuiging waer in ik ben, dat deze eygen Verzameling niet anders als voordeelich en nuttig aen myne Vriendens Intrellen kan wezen.

Boven de menige preuven van mynen yver en neerfligheyd, die ik aen de Vrienden, die my met hunne Vertrouwens hebben gelieven te vereeren geduerende myne Etabliffementen, gegeven heb, zoo onder mynen eygen Naem en Handteekeninge LIEVIN BAES, voor myne Societeit, als laetsfelyk onder de Firma LIEBAERT, BAES, DERDEYN & COMP. bezette een genoegzaam Capitael door de Operatie van Negocie, en op die confederatie, Mynheer, durve hopen, dat de zelve trouwe en gunst, waer mede U-E. my wel hebt gelieven te vereeren, zoo in particulier, als geduerende myne gezeyde Societeit, U-E. zult gelieven over-te-draegen aen de nieuwe, die ik d'eere hebbe U-E. aen-te-kondigen voor den eersten January aenstaende, onder de Firma L. BAES & COMP. en bidde daer van Nota te nemen, als mede van de respectie Handteekeningen aen Voet dezer, om daer aen in alle occasien geloof te geven, welke wy grondhertich wenschen dagelyks zig mogen offereren.

U-E. onze dienst-offers opdraegende voor alles wat U-E. op deze plaets zoude konnen te verrigten hebben, teekenen wy ons met waere hoog-agting,

MYNHEER

*U-E. Dienstwillige en
Ootmoedige Dienaeren,*

De Handtekening van U-E. O. Dienaer LIEVIN BAES.

De Handtekening van U-E. O. Dienaer JAN BAES.

J. Baes (G)

De eersten die een blijvende vorm van grafische P.R. invoerden waren de papierfabrikanten. Net zoals in de waardepapieren van het Rijk een watermerk moest voorkomen, zo begonnen ook zij in al hun papieren hun watermerkteken aan te brengen waarmee zij de herkomst en bijgevolg ook de kwaliteit van hun produkt konden waarborgen. Een weliswaar schuchter begin, maar onbetwistbaar een eerste vorm van grafische image-building. (Gans mijn jeugd moest ik schrijfpapier kopen van het merk 'De Zaaier'.)

In de tweede helft van de 19e eeuw begonnen ook de zakenlui hun briefpapier een persoonlijk tintje te geven door in de linker bovenhoek hun firmanaam en localiteit te laten drukken, eerst in reliëfdruk, later in zwarte inkt, procédé dat door de officiële instanties al enkele jaren voordien was ingevoerd om de verschillende diertjes uit elkaar te kunnen houden. Aan de basis ervan lag aanvankelijk niet een promotiegedachte, maar gemakzucht om niet steeds hetzelfde te moeten herschrijven. Toch bemerkt men aan het fraai gevormde lettertype dat men wel veel belang hechtte aan het uitzicht, dat het imago van burgerlijke degelijkheid - de kwaliteit van zakenman - moest uitstralen.

In die periode verschijnt ook op de envelop de ovaalstempel waarin bovenaan de firmanaam en onderaan de localiteit staan vermeld.

N°

Ostende, le 4 Juin 1872.

MAISON DE
MISE EN

In reliëfdruk

Geleidelijk aan begon men bijkomende gegevens aan dit briefhoofd toe te voegen (telefoonnummer, etc.), maar alles bleef zeer strikt en sober.

Ph. J. Persin
ENTREPRENEUR
OSTENDE

Ostende, le

Joseph Sanders
Entrepreneur de Travaux Publics
66, Chaussée de Nieuport, 66
Ostende

TÉLÉPHONES:
BUREAU 165
BRIQUETERIE 25

De grafische vormgeving.

De inbreng van de grafische kunsten bij het drukken van briefpapier ving aan tijdens de laatste eeuwwissel. De hulp van de kunstenaar werd nu ingeroepen om ook op het briefpapier de firma te promoten, zodat de klant meteen een positief beeld zou krijgen van de zaak.

Deze moderne grafische vormgeving kwam er pas toen door de zucht naar vernieuwing voor het eerst een reeds lang verbeide verbintenis tot stand kwam tussen de handelaar/industriëel en de kunstenaar.

De vernieuwers in de kunst (strekking art deco, art nouveau, bauhaus, etc.) waren universele kunstenaars, d.w.z. dat zij zich vlot van het ene vakgebied op het andere begaven en zich evenzeer thuis voelden op het gebied van de grafische vormgeving, de architectuur, de industriële vormgeving, toneel als op dit van de beeldende kunsten.

Deze grafische vernieuwing uitte zich niet alleen in de affiches, de kleefzegels, de boekillustraties, de verpakkingen en reclame, maar ook in de druk van het alledaagse briefpapier.

Het begon met prachtige steendruk tekeningen of randversieringen rondom de firmanaam met bloemmotieven, groen en/of zwierige vrouwenfiguren.

OSTENDE, 10 Février..... 1912.

AMEUBLEMENTS DE TOUS STYLES.

X X X LINOLEUMS, PAPIERS-PEINTS, TAPIS. X X X

Edouard VEREYCKEN

1, Rue des Capucins, Adresse Télégraphique:
TÉLÉPHONE 272. **OSTENDE.** EDOUARD VEREYCKEN
OSTENDE.

Ostende, le 4 Mars 1921

Imprimerie - Papeterie - Reliure

Maroquinerie Imagerie

Fournitures
pour Bureaux

Objets et Livres
Classiques

Articles de Dessin

Amédée DE BRUYNE

49, RUE CHRISTINE, 49
— OSTENDE —

Ostende le 22 Septembre 1920.

L'Hydraulique "Société Anonyme"
Procurer de construction de l'Etat.

Entreprises Générales
de Peinture de Bâtiments

GUST. TEYGEMAN

9, RUE DE CONSTANTINOPLE

Ostende, le 28 Avril 1901

J. Janssens Tanderepieren
Procurer de l'Etat

Imp. G. Biele-Kayns

Iets later begon men een tekening van zijn fabriek of winkel als illustratie op het briefpapier te drukken, wat van groot belang zou blijken voor de plaatselijke iconografie.

Hieronder vindt u een prachtig voorbeeld met het briefpapier van de firma Th. BLOMME uit de Rogierlaan te Oostende.

Links onder bemerkt u de nuttige gegevens die bij sommige bedrijven tot beneden de blz. zouden doorlopen. Bemerkt de discrete aanduiding van het "Compte Cheques Postaux" (P.C.R.)

Dergelijke briefhoofden zijn voor de heemkundige dikwijls de enige historische bron waarmee hij zijn plaatselijke geschiedenis uit het vergeetboek kan toveren

ENTREPRISE GÉNÉRALE D'INSTALLATIONS
DE GAZ D'ÉCLAIRAGE ET DE DISTRIBUTION D'EAU DE LA VILLE
ROBINETTERIE

TH. BLOMME

ENTREPRENEUR, PLOMBER, ZINGUEUR, GAZIER, ARDOISIER

FOURNITURE
PLACEMENT DE POMPES
ASPIRANTES &
ÉCLAIRANTES
VASES URINOIRS
ET LAVABOS

INTÉRIEUR DU MAGASIN

BOULEVARD ROGIER, 67
OSTENDE

Téléphone 696

Oostende, le 6 Juin 1923

LAINES ANGLAISES
BAIGNOIRS
EN FONTE ÉMAILLÉE ET ZINC LAQUÉ

SPECIALITÉ DE COUVERTURES
EN ZINC ONDULÉES ET CANNÉLÉES
COUVERTURES EN LOSANGES

PLATES FORMES À RIGOLES

• **ÉPARANGES** •

RÉPARATIONS EN TOUS GENRES
PROMPTE EXÉCUTION
PRIX MODÉRÉS

Compte Cheques Postaux N° 15710

Oostende, le 6 Juin 1923

Je soussigné, m'engage d'exécuter les tra-
voux et fournitures au détail détaillés au chéneau
de l'édicule du Chalet Royal, et moyennant la
somme de huit cent quatre-vingt six francs
seulement, huit centimes (fr. 886,38).

Enlèvement et remplacement du chéneau (en te-
nant compte de la pente prescrite), y compris fourni-
ture de soudure ainsi que planck de 2^m en tuello, 50
en fait, pour le repointement des excavations. Les ba-
quettes de la toiture seront grillées sous l'enlèvement
du chéneau; ces baquettes seront remplacées par des
nouvelles, y compris soudure. Les toiles seront réparées
là où il est nécessaire.

Oostende, le 5 Juin 1923
Th. Blomme

A Monsieur Santilman
Ingénieur aux Ponts et Chaussées
Avenue de la Reine 14
Oostende

Perspectivische vertekening zorgden ervoor dat het gebouw waarin het bedrijf was gevestigd heel wat indrukwekkender leek dan het in werkelijkheid was. Deze grafische vertekening van het gebouwencomplex deed het briefhoofd uitgroeien tot een image-building objekt met als doel door het imposante het vertrouwen bij de klant te wekken en hem tot kopen te verleiden, pure drijfveren voor elke vorm van reclame.

SUPERFICIE 7340 m²

ENTRÉE LIBRE PRIX FIXE ENTREPRISES GÉNÉRALES :

d'Ameublements et Tapisseries en tous styles
de travaux de Peinture, Decors, Glaces et Vitrages

Linoileums, Toiles Clées; Couleurs, Vernis, Huiles
Glaces Verres, Vitraux; Baguettes; Eponges, Peaux de Chamois, etc.
Produits chimiques; Articles pour Peintres, Vitriers, Ebenistes, etc.

GRANDE MIROITERIE OSTENDAISE et du LITTORAL

SALLES d'EXPOSITION
Permanent d'Ameublements en tous styles

Achat, Vente, Echange et Location
de meubles en
tous genres

AGENT
des Verreries et des Glaceries
Agent général pour la Belgique
des Vernis « The London Varnish Works »

Seul agent pour le Littoral des Produits « HETZEL »
Assurance contre le bris des Glaces

Boulevard Rogier, 42-44 Ostende, le 12/11 1913.

Vue intérieure d'une Salle de Nouveaux Meubles
Superficie 2615 m²

J. OUVRY-SCHOCKAERT

LES PLUS HAUTES RÉCOMPENSES

Les prix sont remis sans engagement et restent valables pour réponse dans les 24 heures et s'engagent que sous réserve de bonnes références. — Les marchandises voyagent tous jours aux risques et profits de l'acheteur, quels que soient le mode de transport et les conditions de livraison; il est donc de tout intérêt de destinataire de s'acquiescer que sous réserve des administrations des chemins de fer ou autres, les colis qui présenteraient des marques extérieures d'avarie, toute réclamation qui ne sera pas faite endéans les huit jours de la date de l'expédition ne sera plus admise. Les emballages en bon état retournés franco dans la huitaine seront repris aux prix de facture. Toute glace ou vitre de forme irrégulière est favorisée à la mesure rectangulaire employée pour l'obtenir.

Ma signature seule est valable. Ma responsabilité cesse du moment que mes verres et glaces sont placés et restent pour risques, profits et pertes de l'acheteur. Dans le cas de tout manqué je me réserve de demander des garanties de paiements que je pourrais juger nécessaires. Les paiements des glaces et vitrages ainsi que de toutes mes entreprises se font à 30 jours net. Toutes mes factures sont payables à Ostende. Toute contestation sera portée devant le Tribunal de commerce d'Ostende. Les engagements faits par mes agents ne sont valables qu'après mon acceptation. Dans le cas où une disposition relative impécunier je me réserve le droit d'exiger le paiement immédiat et intégral de tout ce qui m'est dû, nonobstant les conditions contractées qui pourraient avoir été accordées et je me réserve en outre la faculté d'annuler le marché sans aucune indemnité. Tous mes paiements se font les 15 et 15 du mois.

Toute facture non payée le 31 Mars pour fournisseurs au 31 Décembre précédent, porte de plein droit intérêts à 5 p. c.

In prijsen zijn gegeven zonder verbintenis, blijven geldig voor antwoord binnen de 24 uren, en s'engagen dat onder goede referenties. De goederen reizen altijd op risico en profijt van den koper, welke op de markt van ontvangst en de voorwaarden van levering, het is dus in het belang de besteller alle gebreken naar het besteur van goederen of anderszins naar onder voorwaarde van te nemen. Alle reclames die welke niet zal worden zijn binnen de acht dagen van de receptie niet meer aanvaarden worden. In irreguliere in goederen moet ondergeschikt binnen de acht dagen, zullen terug genomen worden naar factuurprijs. Alle teruggezonden goederen die niet zal worden 29, en niet van de receptie acht dagen worden. Alle prijzen die niet van de receptie worden te betalen volgens de rechtelijke moet gezegd om 24 te betalen.

Mijn handteken alleen is geldig. Mijn verantwoordelijkheid eindigt van het moment dat mijn glazen en spiegels zijn geplaatst en blijven dus voor rekening, risico en profijt van den koper. Binnen den tijd van alle verbintenissen behoud ik mij het recht de voorwaarden van levering te wijzigen welke ik zonder kennis van den besteller, in latelingen van spiegels en ruiten alzoook van alle mijn aanverwante geschieden op 30 dagen net. Al mijn rekeningen zijn betaalbaar te Ostende.

Alle betalingen zal gebeuren worden voor de Koningrijksrechtbank van Ostende. De verbintenissen aanvaarden door mijn agenten, zijn maar geldig na mijn aanvaarding. Elke teruggezonden goederen moet binnen acht dagen worden teruggezonden, anderszins wordt de besteller aansprakelijk voor de schade, niettegenstaande anderszins voorwaarden die ik zonder kennis van den besteller, en behoud mij het recht de prijs van de receptie zonder kennis van den besteller, in latelingen van spiegels en ruiten alzoook van alle mijn aanverwante geschieden op 30 dagen net.

In leveringen gedaan tot 31 December die niet betaald zijn den 31 maart, dragen zij volle recht interest van 5 p. c.

Monsieur l'Ingénieur,

J'ouï l'honneur de vous prier de vouloir bien procéder à la réception provisoire des travaux de peinturages ext. au Chalet Royal, que je viens d'achever entièrement.

Je vous prie d'agréer, Monsieur l'Ingénieur, l'assurance de ma considération distinguée,

Jules Schueren

À Monsieur l'Ingénieur Principal Van der Schueren
N° 35491. Copie pour avis à l'ingénieur
de l'Ansoffe - Paris.
Ostende, le 12 novembre 1913

Het briefpapier van de zaak J.OUVRY - SCHOCKAERT uit de Rogierlaan (Oostende) is hiervan een uitstekend voorbeeld. Let op de tweetalige opsomming van alle verkoopvoorwaarden en de gewonnen medailles als kroon op het werk voorgesteld.

De zaakvoerders eisten dat er hoe langer hoe meer gegevens over hun zaak in het briefhoofd zouden voorkomen. Weldra leken die net reclamefolders waarop voor het schrijven van de brief zelf nog amper een plaatsje was vrijgelaten.

Toen barstte de Grote Oorlog los. De meeste Oostendse zaken moesten hun deur sluiten, gingen failliet of moesten samenwerken met de vijand om hun bedrijf draaiende te houden.

Na de Eerste Wereldoorlog gebruikten sommige bedrijven nog een tijdje hun vroegere luxueuze briefpapier, maar heel vlug was deze voorraad uitgeput.

DE stijgende drukkosten en de wereldwijde crisis zorgden ervoor dat de briefhoofden weer heel wat soberder werden gedrukt. De nuttige gegevens beperkte men tot het essentiële, terwijl de prachtige lithografische tekeningen verdwenen.

Wegens de hoge loonkosten kwam er weer een breuk tussen kunstenaar en de zakenwereld. Dit had tot gevolg dat de illustrerende tekeningen die men vanaf toen nog slechts sporadisch in het briefhoofd terugvindt, erg amateuristische, soms potsierlijke schetsjes worden of dat men een vage fotoafdruk van de glunderende eigenaar vóór de deur van de zaak of van het verkochte produkt in bruine of blauwe inkt reproduceerde. Meestal pure misbaksels.

BOEK- & STEENDRUKKERIJ

BOEKBINDERIJ **B. DE VRIESE** PAPIERWINKEL

THOUROUTSCHE STEENWEG, 113, OOSTENDE

Oostende, den 15 Februari 1927.

TRANSPORTS et MOBILIER
A.P. BOCKHODT

TÉLÉPHONE 311

A. & P. BOCKHODT, Expéditeurs-Camionneurs

AGENCE EN DOUANE
RUE DU CAIRE, 9, OSTENDE

PRISE ET REMISE
DE TOUTES
MARCHANDISES

M. Louis Anonyme Hydraulique à Ninove *Doit*

POUR LIVRAISON DE CE QUI SUIT :

Huis Aug. Hillegeer-Debever S

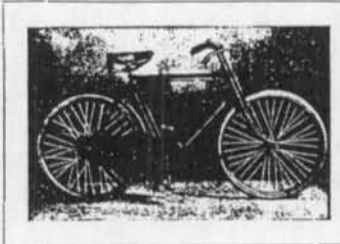
THOUROUTSCHE STEENWEG, 71, ♦ OOSTENDE (Petit Paris)

TÉLÉPHONE 686

Reg. de commerce
911

Compte chèq. post.
186004

Velos " LA MER " en " ECHO "

Kinderwagens " SOUPLEX "

Waschmachinen * MORISONS *
Naaimachinen * GRITZNER *

HERSTELLINGEN • BENODIGHEDEN

Postcheekrekening n° 186004.

Oostende, den _____ 19__

Naast deze algemene verloedering van het grafisch design komt geleidelijk ook de heel wat snellere schrijfmachine het mooie handschrift van weleer verdringen. Dit typisch aartslelijk lettertype in blauwe (of rode) druk zou tot na de 2e W.O. onze brieven blijven ontsieren.

Nieuwe druktechnieken, de meerkleurendruk en de veel goedkopere clichés zorgden reeds tijdens de oorlog ervoor dat het briefhoofd totaal van uitzicht veranderde. Schreeuwerige kleuren, een hoekig lettertype en gekleurd briefpapier waren jarenlang erg in trek. Mooie realisaties vindt men slechts zelden tijdens deze periode.

Tél. 717.05 R.C. 691 Ostende Postrek. 245993 C.C.P.

Roland Bockhodt

48 Ieperstraat - OOSTENDE - Rue d'Ypres 48

Na 1950 deed zich een gunstige kentering voor. Er was weer wat meer geld om de vroegere amateur-tekenaar te vervangen door een reclame-tekenaar 'met ervaring'.

Die kon prima in perspectief tekenen, had ook meer oog voor het artistieke, maar moest zijn creaties toch weer aanpassen aan de soms bedenkelijke smaak van zijn opdrachtgeven.

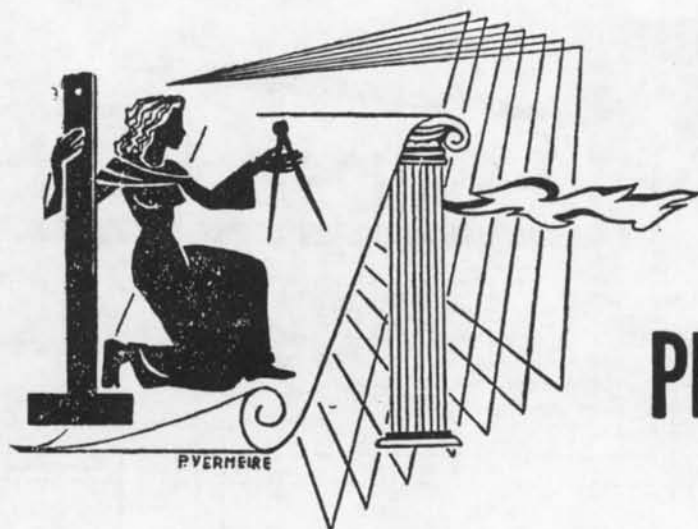
Alhoewel nu op stevig, hagelwit papier werd gedrukt, vindt men uit deze periode teveel exemplaren met te harde kleuren en te strakke versieringen.

Deze meer vakkundig geschoolde reklametekenaar evolueerde naar een volwaardig grafische vormgever met oog voor grafisch design. Hij werd een volleerd beoefenaar van wat men later de visuele communicatie ging noemen.

Hij kreeg meer armslag om zijn artistieke visie bij zijn cliënt door te drukken en herstelde aldus de verbroken link tussen kunstenaars en de zakenwereld.

Naast deze gunstige grafische evolutie kwam ook de elektrische schrijfmachine het totaalbeeld van de brief verfraaien.

ANDRE

PEERE

A R C H I T E C T

OOSTENDE, 29 October
TARWESTRAAT, 23

195 3
TEL. 74922

De intrede van de P.C. in de zakenwereld verstoort grondig dit mooie, hervonden evenwicht. De praktische voordelen ervan waren zo enorm, de verhoogde snelheid van afwerking zo aanzienlijk en de prijsdalingen ervan zo drastisch dat dit moderne communicatie-instrument in razendsnel tempo de kantoren binnendrong. Weer zagen een hoekige letter op het onaangenaam aanvoelend computerpapier de plaats innemen van de vroegere zo verzorgde correspondentie. Alles werd weer banaal, machinaal en verloor elke vorm van individualiteit en klasse.

Alhoewel de reclame-designers de uitdaging hadden aanvaard en sommigen er reeds waren in geslaagd dit uniforme computerpapier met hun grafische "know-how" weer kleur en persoonlijkheid te geven, komt de tele-fax nu met zijn "printer-druk" alles weer in een uniforme rouwkleur af te drukken. Het blijft dus wachten op de fax in kleur en op degelijker papier.

Brood- en Banketbakkerij
R. VERBANCK-DECONINCK

Honoré Borgersstraat 41
8400 - OOSTENDE - TEL. 059-75452

H.R.O. 26415 - B.T.W. 528.505.092
Bank v. Brussel 384-0565671-61

FAKTUUR NR

Te vermelden bij betaling

DATUM

M

Dt

A	Omschrijving	E.prijs	Bedrag
---	--------------	---------	--------

ELEKTRISCHE UITRUSTING VOOR AUTO'S

Coppin A. N.V.

B.T.W. nr 436 990 344

Postrekening 000-1011819-12
Bank Brussel-Lambert 384-1605155-84
Bank van Roeselare 712-0800067-94
Generale Bankmij 280-0402262-40
Kredietbank 473-6070021-13
Spaarkrediet 880-0002010-52

26.06.90 **FAKTUUR NR: 13791**

KONTANTE VERKOPEN

TORHOUTSESTEENWEG 639 - 8400 OOSTENDE
TEL. (059)50.08.16 - 50.08.17
FAX. (059)50.79.27

debet voor werk en levering van het volgende, betaalbaar contant te Oostende.

DATUM	OMSCHRIJVING	HOEEVEELHEID	VERKOOPPRIJS	% K	EENHEIDSPRIJS	TOTALEN	% BTW
26.06.90	MAJOR P80K LEDOENET T.M.C. GEDEELTESCHAP	1 RQ	825.00		825.00	1.559	3

040 nieuw jaarlijks nr 0-21 (059)67/2

IN 'T KLEIN IN 'T GROOT

Voor al uw grote en kleine problemen **best bij VANCRAEYNST**
(059) 70 35 22
STUIVERSTRAAT 43-51 - OOSTENDE

houthandel
vancraeynest pvba
doe het zelf • showroom
stuiverstraat 43-51 • 8400 oostende

☎ (059) 70 35 22
hr oostende 28.361
btw 418.972.001
postrekening 000-0210124-22
bank brussel lambert 384-0162958-82

MAJOR EMMA
DUIVENHOKSTRAAT 116
8400 OOSTENDE

FAKTUUR

te vermelden bij betaling aub. ▾

faktuur nr klant nr datum uw btw-nr vert. fo-lic

4027 2321030 200980

leveringsadres ► uw referentie onze referentie levering bestelling

Hoe verzamelt men zoiets?

De meeste verzamelaars beperken zich tot het bijhouden van brieven uit hun eigen stad. Deze worden dan volgens een persoonlijk systeem geordend (volgens straat, volgens het beroep, volgens de grafische ontwikkeling, etc..)

Persoonlijk houd ik het bij zoeken naar typische handelsbrieven die een briefhoofd bezitten dat een bepaalde visuele communicatiekracht bezit of dat door een kunstenaar is ontworpen.

Als heemkundig geïnteresseerde spreekt het vanzelf dat het mij bijzonder moeilijk valt om een brief verstuurd uit mijn stad te laten liggen.

W. Major.

Zie ook: "Het briefhoofd (ca. 1850-1920)" - Robert Lercy/De Plate jg. 80 blz 96/98 (mei)

DESENDER

INTERIEUR DESIGN

Desender Interieur Design bvba
Rogierlaan 42 B-8400 Oostende (059) 70 32 92

H.R.O 23.738 / BTW 405.252.934
EC.Zn 14.767 / BBL 384-0021576-29

door J.B. DREESEN

Het 32ste Begin van 's Heerwoutermans Ambacht omvatte een eerste oostelijk deel van Mariakerke, het gedeelte dat over de Grote Sluisvliet, richting Oostende, lag (2).

Volgens de in referte aangehaalde Ommeloper (1559) luidde de omschrijving van de grenzen van het 32ste Begin als volgt :

"Beghinnende oostwaert over vanden laetsten voors(eide) p(er)cheelen, oostwaert over den GROOTEN SLUUSVLIET, tusschen den DYCKERSGRACHT jeghens de ZEEDYCK ande noordtzyde, den SLUUSVLIET ande zuudthende ende ant oosth(end)e, metten westhende ande ZYDELINGHEN, metten noordtwest(ende)r an SHEERWOUTERMANS SLUUS, ende es 't beloop daer TAMBOCHTSHUUS ende TWERCHUUS van sheerw(outerman)s ambocht in staen, gheheeten THEYLANT".

Het 32ste Begin was groot 42 Gemeten 16 Roeden, omgerekend is dat in huidige maten (1 Gemet = 0,442368 ha) ca. 185.860 m² = 18,6 ha.

Laten we even trachten de grenzen van dit relatief klein gebied te situeren op een hedendaagse kaart.

OOSTWAERT OVER DE GROOTE SLUUSVLIET. De grote Sluisvliet, de afwateringsvliet van 's Heerwoutermans Ambacht, was de basis van het huidige tracé van de STEENSE DIJK (3). Het gedeelte waarvan sprake in de beschrijving van het 32ste Begin, begint aan het snijpunt van het Albertusgeleed en de Steense dijk (hoek Sterrestraat en Vredestraat) en loopt tot de plaats van het vroegere Albertusfort (hoek Raversijdestraat en Meibloemtjeslaan) (4).

TUSSCHEN DE DYCKERSGRACHT JEGHENS DE ZEEDYCK ANDE NOORDTSYDE. De Dyckersgracht was een afwateringsgracht die aan de zuidkant lag van de omstreeks 1390 aangelegde Zeedyck van het Brugse Vrije. Deze dijk was achter de duinen aangelegd en strekte tot voorbij de zuidkant van het Oude Oostende.

Oostwaarts over de Groote Sluisvliet hebben we door de kunstmatige inundaties van 1584 (oost van Oostende) en 1601 (west van Oostende) en het langdurig onder water komen van dit gebied geen referentiepunten meer. We zijn verplicht te rade te gaan bij de kaart van Pourbus (5).

Op deze kaart staan Grote Sluisvliet + Zydelinghe, Oude Sluisvliet en Zeedyck afgebeeld. Zij vormen bij benadering een gelijkbenige driehoek waarvan de basis gevormd wordt door het voornoemde stuk Steense Dijk. Deze basis is, vogelvlucht, ca. 665 meter. Passen we die toe op de hiervoor vermelde oppervlakte dan geeft ons dat een hoogte van de driehoek gelijk aan ca. 575 meter. Dit plaatst ons, gemeten vanaf de basis, ongeveer op de hoek van de Northlaan en de Zeedijk.

De berekening is uiteraard benaderend maar geeft een zeer goed idee van de lijn die de Oude Sluisvliet moet gevolgd hebben.

In de beschrijving van het Begin kregen niet minder dan negen toponiemen toegemeten. We hernemen ze even.

GROTE SLUISVLIET : oostwaert over den grooten sluisvliet (zie hoger).

DIJKSGRACHT : tusschen den dyckersgracht jeghens.... (zie hoger).

ZEEDIJK : jeghens de zeedyck ande noordtzyde (zie hoger).

SLUISVLIET : den sluusvliet ande zuudthende ende ant oosthende,

Deze Sluisvliet komt in de beschrijving van de percelen onder twee namen voor. Vanaf de Zydeling tot aan de samenloop met de Nieuwe Oostendse Waterweg loopt hij als SLUISVLIET te boek, terwijl hij vandaar tot aan de Dyckersgracht OUDE SLUISVLIET genoemd werd.

Alles wijst erop dat we hier te doen hebben met een stuk van het TERSTREEPVLIETKEN (oost van de Steense Dijk) en een VROEGERE SLUISVLIET van het ambacht.

ZYDELINGHE : metten westhende ande zydelingen,

Hier de dijk langs de oosteroever van de Grote Sluisvliet.

HEER WOUTERMANS SLUIS ('s) : metten noordtwest(ende)r an sheerwoumanssluis,

De afwateringssluis (aan de zee kant van de Grote Sluisvliet) van 's Heerwoutermans Ambacht (en ook Watering), genoemd naar heer Wouterman (of Waterman) van Gent omstreeks de helft van de 13de eeuw.

AMBACHTSHUIS : ende es tbeloop daer tambochtshuus ende twerchhuus

WERKHUIS : van sheerw(outerman)s ambocht in staen.

In het Middelnederlands heeft Ambachtshuis twee betekenissen. 1. zetel van de schepenbank (van het ambacht) 2. werkplaats (6).

Daar echter in de onmiddellijke omgeving een werkhuis (M. Nl. werkplaats) stond zal het eerste de plaats zijn geweest waar de bijeenkomsten van dijkgraven en anderen plaatsvonden, terwijl het tweede de onderhoudsatelier was voor de toch zeer belangrijke sluis.

EILAND : gheheeten theylandt.

Waarschijnlijk werd het 32ste Begin zo genoemd omdat het, voor een relatief kleine oppervlakte, langs vier zijden was afgesloten door water. Westelijk door de Grote Sluisvliet, zuidelijk en oostelijk door de Oude Sluisvliet en noordelijk door de Dyckersgracht en de zee.

Voorts is er in de noordwesthoek dus tegen de sluis nog spraak van

NIEUWE HERBERG (de) : e(nde)es tstick daer tambochtshuus, den nieuwe herberghe daer w(eduw)e stael wuent

De buurt moet toch regelmatig bezocht geweest zijn vermits er een herberg was. Misschien in verband te brengen met de onderhoudswerklieden terplaatse en de vergaderingen in het ambachtshuis.

VERVALLEN HOFSTEDE (een) : ende noch een v(er)vallen hofstede al op staet.

Hofstede had in de Middeleeuwen niet alleen een betekenis als woonst maar ook van grond. Hier gaat het om een woonst vermits er sprake is van "al op staet" (7).

OUDE SLUISVLIET : metten zuudth(ende) ande oude sluisvliet,

Al de stukken die op de oostgrens van het begin liggen grenzen aan de Oude Sluisvliet. Daarentegen grenzen ze ook op de zuidgrens aan "de sluisvliet". Waarschijnlijk hebben we hier te doen met de eerste sluisvliet van 's Heerwoutermans Ambacht.

MACHANNES HOFSTEDE : metter oosts(yde) anden ouden sluisvliet, metten westzyde vuer(en) an anth(uenis) genelles cum suis landt, ende heet machannes hofstede.

Dit moet een oudere benaming zijn want hier is geen sprake van woonst maar uitsluitend van grond (zie ook onder vervallen hofstede). Machannes moet, waarschijnlijk, een familienaam zijn.

TEGELRIESTIEK : ten zuudthende daeran teghelriestick.

In het M. Nl. is tegelrie "steenbakkerij, pannembakkerij". Het gaat hier over een uitgetegeld of uitgebakken stuk. Een stuk dat afgegraven werd ten bate van een steenbakkerij

Tot daar onze wandeling in het eerste oostelijk deel van Mariakerke. In een volgende bijdrage handelen we over het nog oostelijker gelegen en nog kleinere tweede deel. De drie Mariakerkse beginnen zullen ons een beter inzicht geven in de grootte van het 16de eeuwse Mariakerke.

- Bronnen : (1) R.A. Brugge. Fonds Jonckheere. Nr. 1290.
(2) R.A. Brugge. Watering Blankenberge nr. 517. Ommeloper van 's Heerwoutermans Ambacht. 1559. 32ste Begin.
(3) J.B. Dreesen. Tijdschrift De Plate, blz. 90/310 ev.
(4) G. Vandamme. Tijdschrift De Plate, blz. 90/335 ev.
(5) Brugge. Kaart van het Brugse Vrije door Pourbus. 1562.
(6) J. Verdam. Middelnederlands Handwoordenboek. ISBN 90 247 0713 7.
(7) G. Gysseling. Toponymie van Oudenburg. Tongeren. 1950.

TER HERINNERING AAN ONZE VISSERS - VRAAG

Als schrijver van het boek "Ter herinnering aan onze vissers" ben ik nog steeds op zoek naar doodsprentjes van omgekomen vissers welke niet in het boek vermeld zijn. Deze zullen opgenomen worden in het tweede boek.

Daarom vraag ik aan de personen welke in het bezit zijn van doodsprentjes welke niet in het boek voorkomen om met mij contact op te nemen.

Mijn adres : Victor DE MEESTER
Westkapellestraat 148
8301 Heist
Tel. : 050/51.20.03

OMGEVING S.S. PETRUS & PAULUSKERK - ca 1950

WIKIPEDIA: ...

DE BUSKRUITONTPLOFFING TE OOSTENDE OP 19 SEPTEMBER 1826
Aanvulling

Zie hiervoor : E. DE TAEYE (+). Ostendiana II. Oostende 1975.
Blz. 119 ev.
SCHIPPER. Aanvullingen op bijdrage De Taeye enz.
Tijdschrift De Plate. April 1976, blz. 5-7.

Van de heer H. VAN LOO uit Rijswijk (een regelmatig zoeker in de V.V.F. Oostende) kregen wij de twee volgende stukjes uit de Nederlandse Staatscourant van 15/1 en 19/10/1827 die betrekking hebben op financiële steun verleend aan de slachtoffers van deze ontploffing.

Staatscourant van 15 januari 1827, nr. 13, blz. 3

Binnenlandse Berigten. Brussel, den 12 January.
Z.M. de Koning heeft uit hoogstdezeszelfs eigene kas, ter beschikking van Z. Exc. den heer gouverneur van West-Vlaanderen gesteld eene som van drie duizend gulden, ten behoeve der ongelukkig gewordenen door het springen van het kruitmagazijn te Ostende. Z.M. heeft daarenboven, tot dat zelfde einde, zes duizend gulden op het fonds der non-valeurs aangewezen.

Staatscourant van 19 October 1827, nr. 247, blz. 3

Binnenlandse Berigten.
De ondergeteekende, van den Heer H.J. Tengbergen, Majoor der Artillerie, Ridder van het Legioen van Eer, namens de Officieren, leden van de Militaire Sociëteit "Concordia" te Yperen, de somme van zestig Nederlandsche guldens, ten behoeve van de slagtoffers van Ostendes ramp, den 19den September 1826, ontvangen hebbende, verklaart met dankzegging aan de edelmoedige gevers, dat genoemde penningen tot het bedoelde einde zijn besteed.
Ostende, den 12den October 1817.

Adr. van Deinse, Predikant bij de Protestantische Gemeente te Ostende.

Wij danken de heer VAN LOO voor deze aanbreng i.v.m. de Nederlandse periode van onze Oostendse geschiedenis alsook ons geacht lid Julien BEYEN die het stuk bij ons deed belanden.

J.B. DREESEN

WAGONS LITS - VRAAG

Wanneer werd de "Inspection Division Ostende Wagons Lits" gesticht, waar (d.w.z. plaats), en ook door wie ?

Graag antwoord aan : Laurent VANDEN BERGHE
Torhoutsesteenweg 179
8400 Oostende

HET GROOT OOSTENDS LIEDTBOECK

Wij herinneren er onze leden aan dat het "Groot Oostendsch Liedtboek" door Jef KLAUSING kan verkregen worden aan de prijs van 1.700 ₣ (+ 100 ₣ port en verpakking) wanneer dit bedrag gestort wordt vóór 1 september op rk. 384-0031137-84 van J. Klausing te Oostende met vermelding : Liedboek.

Normale intekenprijs tot 1 september : 1.850 ₣.
Nadien in de boekhandel : 2.095 ₣

DE AFFICHE EN DE AFFICHEKUNST

door Simone MAES

Voorlopers van de affiche komen reeds voor in de oudheid, zoals blijkt uit een affiche uit 146 v.C., waarop een prijs wordt uitgelooft voor het terugbrengen van slaven. Ook zijn er in Pompeji affiches (zgn. albums) gevonden met reclame van boekhandelaars en voor het bezoek aan gladiatorspelen en toneelvoorstellingen.

De eigenlijke geschiedenis van de affiche begint echter na de uitvinding van de boekdrukkunst. Reeds in de 15e en 16e eeuw is sprake van gedrukte en aangeplakte proclamaties en ordonnanties (denk maar aan de "bloedplakkaten" van Keizer Karel).

Tot vóór de 19e eeuw was er vooral sprake van zogezegde letteraffiches, waarin de tekst hoofdzaak is.

De uitvinding van de lithografie in 1798 maakt het vervaardigen van uitvoerige naturalistische illustraties mogelijk en baande zo de weg voor de beeldaffiche. Een affiche dus waarin het beeldende element hoofdzaak is.

In 1827 perfectioneerde ENGELMAN deze nieuwe techniek met de kleurenlithografie, in 1833 gevolgd door BRISSET die de aanwending van de affiche op grote schaal mogelijk maakte door zijn sneldrukpers. Toen ontstond de mogelijkheid tot 10.000 exemplaren per uur te drukken tegen relatief lage kostprijs.

Reeds omstreeks 1830 verschenen in de Verenigde Staten "mammoet-affiches" met aankondigingen van circusvoorstellingen en cowboyshows.

Van "afficheKUNST" kan gesproken worden sedert het optreden van de Franse schilder en lithograaf Jules CHERET (1836-1932) die na 1866 meer dan duizend affiches ontwierp. In 1891 stelde hij zijn werk tentoon op het jaarlijks salon van de avant-gardebeweging "les XX" te Brussel tussen namen zoals VAN GOGH, GAUGUIN, SEURAT, ENSOR...

Een hoogtepunt vormen de affiches van Henri DE TOULOUSE-LAUTREC (o.a. voor de Moulin Rouge). Hun sterke werking ontleen zij affiches aan de vereenvoudiging van de voorstelling tot grote vormen in vlakke kleuren en met krachtige contouren.

Van veel betekenis voor de verdere ontwikkeling is de wijze waarop Engelse artiesten in deze stijl doorwerkten. De esthetiek vormde een overheersend beginsel bij deze affiche-ontwerpers.

De grootste bijdrage tot de uitbreiding van de Jugendstil in de affichekunst kwam van de Moravische kunstenaar Alphons MUCHA (1860-1939), die tijdens het fin-de-siècle in Parijs werkzaam was.

In de 19e eeuw beleefde België een driedubbele bewustwording; politieke onafhankelijkheid in 1830, sociale deining in de jaren 1850 en geboorte van de "Art Nouveau" omstreeks 1880.

De bewustwording van een "Energie Belge" (titel van een te Brussel in 1906 verschenen werk van E. NED) verleende de kunstenaars steun en een nieuwe levenskracht. Denken wij maar aan de literaire beweging "Van Nu en Straks" en de artistieke bewegingen "La Libre Esthétique", "Pour l'Art", "Le Sillon" en "l'Art Idéaliste".

Zoveel onstuimigheid en vernieuwing zouden het veelvuldig gebruik van de affiche in België uitlokken.

De Belgische beeldende kunstenaars E. DUYCK (1856-1897) en A. CRESPIEN (1859-1944) lieten zich inspireren door J. CHERET terwijl LIVEMONT (1861-1936), V. MIGNOT (1872-1944), H. MEUNIER (1873-1922) en Henry VAN DE VELDE (1863-1957) geïnspireerd werden door MUCHA.

Het is een feit : de affiche bezong de metamorfosen van de eeuw. In plaats van zich te beperken tot de reclame, overschreed zij die rol en werd zo weldadig voor de kunst zelf. De vrijheid van uitdrukking van dit nieuwe genre werkte de durf in de hand van de enen en de vermetelheid van anderen. De opzoekingen van de neo-impressionisten en luministen inspireerden tot levendige kleuren en nieuwe vormen van harmonie.

Naast de persoonlijkheid van de kunstenaar kan men constanten aanhalen die typisch zijn voor België. Nochtans zijn ze moeilijk te definiëren.

Over het algemeen beoogden de affiches een betekenis te geven aan scènes uit het dagelijks leven. De vrouw was overal aanwezig; zij inspireerde de kunstenaar; zij drukte de droom uit, de verwondering, de geestdrift, het mondaine; zij symboliseerde de uitvinding.

Abstrakte weergaven interesseerden de kunstenaar niet. Nochtans bleef hij ver van elk eng en strak realisme. Hij ontwierp zijn affiches met eenvoud en tederheid en elk volgens eigen temperament.

Daarenboven is de vindingrijkheid van de affichetekenaar, de keuze van de behandelende onderwerpen, de houding van de personages te rijk om louter toeval te zijn. Er bestonden inderdaad enge bindingen tussen affichetekenaars en letterkundigen en ontwerpers van juwelen.

Tal van schilders waren ook graveur en illustrator en werden bevriend met dichters. Andere affichetekenaars waren zelf schrijver, nijveraar, advocaat.

Zij kenden en erkenden elkaar en ontmoetten elkaar dikwijls. Dergelijke menselijke contacten ontwikkelden de oorspronkelijkheid.

* * *

Van begin juli tot eind september loopt in ons Heemmuseum een tentoonstelling van een twintigtal affiches uit de rijke verzameling van de Kring.

Wij hebben ons zelf de beperking in "tijd" of "periode" opgelegd. De oudste affiche dateert van 1892, de jongste van 1937. Allen zijn ze van de hand van gekende affiche-ontwerpers en afbeeldingen van sommige van deze affiches verschenen reeds in werken over de affichekunst.

Bronnen

- De affiche als kunstvorm in België 1900-1980. Uitgave A.S.L.K. Brussel, 1980.
- De Belgische affiche 1892-1914. Catalogus door Yolande Oostens-Wittamer. Kon. Bibliotheek Albert I Brussel, 1975.
- Sportaffiches in België 1890-1940. Gemeentekrediet België, 1981.
- Het Affiche, spiegel van de industriële maatschappij. Stad Gent. Museum voor industriële archeologie en textiel. 1984.
- Grote Winkler Prins Encyclopedie, 8e druk. Elsevier.

NIEUWE PRENTKAARTEN

In de jongste maanden hebben we weer enkele uitgaven van nieuwe prentkaarten kunnen noteren. We menen met deze hierna te omschrijven de verzamelaars van Oostendse prentkaarten van dienst te zijn.

- 4 Foto's (wit-zwart) van J.J. SOENEN voorstellend "Vortigern gestrand", "Storm", "Vismijn Oostende (1977)" en "De Oude Vistrap".
- 6 Prentkaarten Heemmuseum "De Plate" voorstellend "Visserscafé omtrent 1900", "Woonkamer omtrent 1900", "Karrenverzameling", "Maritieme sectie", "Baadster in de Belle Epoque tijd" en "Affiche uit de Belle Epoque tijd".
- 9 Prentkaarten Noordzee Aquarium, Visserskaai, 24 Oostende, waarvan 1 het Noordzee-aquarium zelf voorstellend, de andere 8 stellen elk vissen, schelpen en verschillende zeedieren voor naar foto's van E. ENEMAN.
- 12 Toeristische kaarten, uitgegeven door A. VAN MIEGHEM, Oostende in de reeks AVM en genummerd van 305 tot en met 316.
- 20 Kunstkaarten uitgegeven door het Museum voor Schone Kunsten van Oostende, waaronder een gereproduceerde foto "James Ensor bij de familie Rousseau".

Ongetwijfeld zijn er nog uitgaven geweest die ons op dit ogenblik ontsnappen. Wij willen ze als ze ons medegedeeld worden ook heel graag vermelden.

Omer VILAIN

TENTOONSTELLING

EEUWIGE RUST, VEREEUWIGD LEVEN

Vanaf 27 juli 1991 tot en met 6 oktober 1991 loopt in het voormalig abtsgebouw te OUDENBURG een tentoonstelling "Eeuwige rust, vereeuwigd leven. Gallo-Romeinse grafheuvels in Haspengouw". Daarbij wordt vooral aandacht besteed aan Romeinse tumuli.

Tumuli zijn hoge aarden grafheuvels die waarschijnlijk door Romeinse militairen in onze gewesten ingevoerd werden.

Aan de doden die hier bijgezet werden, gaf de familie vaak rijke bijgaven mee als teken van blijvend respect voor de overledene, zoals het hem tijdens zijn leven was gegund. De meeste tumuli bevatten aldus, naast de crematieresten in een urne, aarden en bronzen vaatwerk, glas juwelen en andere gebruiksvoorwerpen, één enkele maal ook parade- en jachtwapens, statussymbolen voor de hogeren van stand.

De bezoeker krijgt de indruk dat hij een wandeling maakt door een "tentoonstellingslandschap" waarin hij kan pauzeren om zich te informeren (teksten), kijken (foto's, tentoongestelde voorwerpen) of één van de audio-visuele programma's (video en diaprojecties) te volgen.

De tentoonstelling is dagelijks toegankelijk van 14 tot 18 uur.

Een catalogus is voorradig.

VERBETERING

In het maartnummer is er iets fout gelopen met de nummering der blz.

blz. 122 wordt 123

blz. 123 wordt 122